

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifidelium

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

De p[re]sumptione nouitatu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

De peccato

Sath. Qui peccante fuerit presentibus com-
pedibus stringit et futuris. Quinto si
quis ostendit sanctitatem sicam et in ipsa fi-
ctio delectatur cum alias nullum malum preter-
dit. de quo dicitur Aristoteles. 3. ethi. quod talis ma-
gis videtur vanus quam malus. Tunc secundum her-
de schilditz potest esse peccatum veniale Sexto
si quis simulat sanctitatem quam libenter ha-
beret: credo quod non peccet mortaliter:

Septimo: si quis simulat sanctitatem
occultando suum peccatum ne alij scan-
dalizent. et secundum thomam. secunda secunda. potest fieri lauda-
biliter: ut aliquis occultet peccatum suum: ne
alij ex hoc scandalizent. quod verum hominem pro quo
fit scandalum. Octavo cum quis ad hono-
res deest proximorum edificatio simulat san-
ctitatem. ut quando aliquis bonus religiosus ma-
ioris compositionem ostendit coram extraneis ut
ipsi magis edificent: iste non peccat sed me-
retur. Unde Sath. 5. Sic luceat lux
vestra coram hominibus: ut videant opera vestra bo-
na et gloria. etc. **D**e pertinacia.

Pertinacia etiam est filia superbie
quod videndum est quomodo sit peccatum
mortale. Rudeo secundum richardum
pertinacia nihil est nisi cum in nostra senten-
tia persistit aliorum imprudens persistimus.
Hoc autem secundum herde schilditz potest contingi
dupl. Primo in defensione peccati vel er-
roris. et si talis error sit peccatum mortale: non
est dubium quod pertinacia hoc defendens sit
mortale peccatum Secundo quod sit pertinacia in
lendo alios vincere. quod sicut dicitur Isidorus
in li. 4. ethimo. pertinax dicitur eo quod in pro-
posito suo usque ad victoriam perseueret. Unde
patet quod pertinacia spiritus est peccatum mortale ex genere
suo. sed sententia tamen in quod vincere vellet possit
esse non mala vel vere similis et tunc possit
esse sine peccato mortali. Si enim bona esset sen-
tentia vel certa: tunc non esset pertinacia: sed perseue-
rantia. Si autem dubia sit non falsa vel verisimilis:
sed sententias tamen aliorum imprudens per-
sistere in eavictiosum est.

De discordia. Discordia opponit concordie que a
charitate causatur. Discordia autem

est peccatum in quantum homini concordie contraria
Potest autem ipsa concordia tolli per discordiam
dupl. Uno modo per se scilicet quando scienter et ex
intentione aliquis dissentit a bono divino vel
a bono proximi in quo tenet sentire. hoc
est peccatum mortale ex suo genere propter contrarietatem
erat ad charitatem. Unde dicitur Bernardus. Sic
in pace factus est locus domini: sic in discordia
locus fieri diabolo manifestum est. Diabo-
lo autem non fit locus. nisi per mortale peccatum
Alio modo per accidens potest tolli concordia Unde
cum intentione aliquorum est ad aliquod bonum quod
pertinet ad honorem vel ad utilitatem proximi.
et in hoc fixi sunt quod uterque bene intendit: et
potest concurrere plura media ad hoc bonum per
sequendum. ut vult illos estimat hoc medium
melius. vel habet via. Aliud autem aliquid medium
et alia via. et tunc discordia est propter intentionem
onem est per accidens. quod ambo ad bonum fine
intendunt: et non est peccatum. quia
non repugnat caritati. quod diversitas opti-
morum non dissolvit charitatem directe:

Scandali tamen quod discordia quandoque est de
peccato in ipso quod discordat cum alius vult
vere bonum cui alter scienter resistit. et cum
hoc male intendit. Quandoque autem ex peccato tri-
usque: puta cum uterque dissentit a bono al-
terius. uterque inordinate diligit bonum
proprium.

De presumptioe novitatis. aa
Resumptio novitatis est etiam si-
lia inanis glorie. et oritur ex superbia
quod iste qui vult honorem ab hominibus
invenit modum novum et singularem et rarum:
in quo homines possunt mirari. Verbi gratia
sicut in cantando. in choroizando. in vestitu
in superbe incedendo. et sic de alijs. Que-
ritur utrum presumptio novitatis sit peccatum
mortale? Rudeo secundum Hermannum de
schilditz: quod presumptio novitatis potest esse in
indebita presumptioe et usurpatioe aliquorum
quod sunt in vestitu. vel in ornatu. vel in choro-
rizando vel fraudem primo faciendo. et
sic de alijs. Et quando talia ascendunt ad
punitiam. et ad malum exemplum in moribus
bonis sunt magna peccata mortalia. Sic

qui inueniunt modos novos incidendi in vestibus: tam viris q̄s feminis unde carnales concupiscentie ad peccata carnalia amplius puocent: sicut q̄ femine vadant nimis discoopre: sicut vsq̄ ad mamillas. 2 viri vsq̄ ad nates. 2 multa huiusmodi p̄ que multi grauiter solent peccare. **S**ilr in religione qui contra regulas 2 statuta sui ordinis inuenirent nouitates ad viuendum dissolute. in habitu vel in cessu. vel nimis delicate i victu. possent nonnunq̄ peccare mortaliter. **E**t tanto grauius quanto plurib; sc̄dalum perhiberent tales nouitates per eos inuenire. 2 aperient viā liberius delinquendi 2 statuta vel consuetudines laudabiles sui ordiis trāsgrediendi. **S**i tñ aliq̄s presumat solū inuenire aliq̄s nouitates ex curiositate q̄ fm senō sūt illicite vel p̄nitiose. licet presumptuose ad hoc tendat. vt huiusmodi nouitates inueniat: nullas tamen veller inuenire fm se illicitas vel fm sepniciōsas vel quouis mō tendentes cōtra charitatē dei vel p̄ximī. tñc huiusmodi p̄sumptio potest esse peccatū veniale. 2 q̄nq̄ sine peccato. **S**ciendū q̄ si vnus nouā virtutes possit inuenire vel nouū laudabile exercitiū. vel nouum modū seruendi deo vel benefaciendi: ille particeps oīm bonoz illoz fieret. que sūt p̄ posteros vsq̄ ad nouissimū diem. **E**t post mortē in gl̄ia in celo augmēta retur sibi gaudiuz accidentale p̄pter bonū exemplū 2 laudabilez doctrinā quā reliq̄t in posteros. **U**ndē **C**esari⁹ Quātis exemplū vere humilitatis 2 p̄fecte caritatis ostēderis. cū tantis 2 p̄ tāz eter/na p̄mia possideb;. **U**n̄ et; **A**ris. 5. eth. **O**ptim⁹ est ille q̄ non vititur bonitate ad se soluz; s; etiā ad alios. **S**ic ecōuerso. si q̄s p̄bet proximis suis malū exempluz; vt si q̄s inuenit nouas 2 malas inuentiōnes vñ aliq̄ recipiūt occasione peccandi. tñc talis erit particeps omnīū malozum q̄ sūt p̄ posteros 2 sua pena accidentāl; si sic moriē sp̄ in inferno augmētabitur

quorq̄t eū in hoc peccato q̄b inuenit et alios informauit secuti fuerūt: eozū oīm reus erit. vñ **G**reg⁹. in mora. **T**ot moribus q̄s dignus est q̄t exēpla prauitatis in posteros reliq̄t. **E**t hec de filiabus inanis glorie dicta sufficiant.

Quomodo supbia occultat se sub specie virtutum:

Supbia fm **H**erici de firmaria q̄nq̄ se sub tripli specie virtutum occultat bb **C**Primo sub sp̄ zeli: alioz dicta 2 facta temere rephēdēdo. tales in se p̄fidētes tāq̄ iusti ceteros asp̄nant more pharizei q̄ facta publicani redarguit. 2 seipm̄ false iudicauit. **Q**uia tales sic clamorose alioz facta repellētes sepius hoc credūt agere ex amore libere veritatis. cū tñ hoc realiter faciāt ex tumore supbie 2 p̄sumptiōnis asserētes frequēt⁹ se ad hoc cogi ex amore veri. cū ad hoc tñ cogant solo rē core odij. p̄pter hoc cuilib; homini multū est necessariū q̄ istā occultatōem diligerenter aduertat. **R**emediū p̄ q̄d rephētionē temerariā poteris euitare est q̄bō zeli iusticie habeat secū. 2 in omni facto q̄d rephēdēdū est in alto p̄mo p̄sideret an ad hoc teneat 2 moueatur ad hoc ex charitate vel nō. **S**i sic: cōsideret an seq̄tur utilitas quā intendit. 2 cū hoc inuenit seruet modū correctionis fraterne traditū a x̄po **M**ath. xvij. **S**i peccauerit in te frat tuus 2c. **Q**uia mod⁹ fraterne correctōis cadit sub p̄cepto vt magni doctores dicūt **S**edō supbia se occultat sub falsa sp̄ sp̄ualis p̄fectus p̄tmi. 2 frequēter euenit in illis q̄ p̄ salute alioz aliq̄ bona opa in publico faciunt: vñ ipsos laudari contingit. **Q**d euidenter beato **B**ernardo euenit q̄ scripsit de se q̄ quādoq̄ in sua publica p̄dicatione et doctrina p̄ honore diuino sincerit̄ inchoata quedā elatio p̄prie 2 placentiē se immiscuit quā statim vt p̄pendit viriliter repulit dicēs. p̄pter te nō incepti nec propter te dimittam **R**emediū p̄ quod

P S